

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 624/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kilpirauhaspotilaiden hoidosta, lääkärinoikeuksien rajoittamisesta ja Valviran toiminnasta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Merja Kyllönen/vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 624/2020 vp:

Mihin toimiin sosiaali- ja terveysministeriö ryhtyy varmistaakseen eläinperäisten, biologisten kilpirauhashoitojen saatavuuden kaikkialla Suomessa ja edistääkseen eri kilpirauhashoitojen saatavuutta ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden tietämystä eri kilpirauhaslääkkeistä,

miten sosiaali- ja terveysministeriö perustelee Valviran toimintaa tilanteissa, joissa potilastapaukset osoittavat annetusta hoidosta olleen hyötyä potilaille, mutta samanaikaisesti Valvira katsoo lääkäreiden ylittävän valtuutensa ja evää heiltä oikeudet toimittaa hoitoa potilaille, jotka ovat saaneet siitä hyötyä sairautensa hoitoon ja

miten sosiaali- ja terveysministeriö aikoo varmistaa, että valvontalautakunta on riippumaton ja puolueeton elin, joka ratkaisee ammatinharjoittajien oikeuden harjoittaa työtään, kun päätösten esitykset tulevat Valvirasta ja Valvira itse esittää valvontalautakunnan jäsenet sosiaali- ja terveysministeriölle? Malli luo väistämättä mielikuvan tilanteesta, jossa pukki on kaalimaan vartijana. Ja näin vakavissa oikeudellisissa kysymyksissä niin ei saisi olla.

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kilpirauhasen vajaatoiminta (hypotyreoosi) on yleinen sairaus. Hypotyreoosin hoitoon käytettävästä myyntiluvallisesta levotyrokseenivalmisteesta (T4-kilpirauhashormoni) sai sairausvakuutuskorvausta 294 500 henkilöä vuonna 2018. Tyrokseenihoidossa olevista potilaista pieni osa (5-10 %) ei voi hyvin, vaikka hoidon tavoite laboratorioarvoin on saavutettu. Potilailla, jotka oireilevat tyrokseenihoidosta (T4-hormoni) huolimatta, on tutkittu T4- ja T3-hormonin (trijodityroniini, toinen kilpirauhashormoni) yhdistelmähoidon hyötyjä. Suomen Endokrinologiyhdistyksen Endokrinologiyhdistyksen ja Euroopan kilpirauhasyhdistyksen (ETA) suosituksen mukaan kokeneet endokrinologit voivat harkita T4:n ja T3:n yhdistelmähoitoa kokeellisena hoitona T4-hoidon aikana oireileville potilaille. Hoidossa suositellaan käytettäväksi synteettistä T3-valmistetta.

Eläinperäisillä kilpirauhasvalmisteilla eikä trijodityroniiniivalmisteilla (T3) ole Suomessa myyntilupaa, jolloin niiden tehoa, turvallisuutta ja laatua ei ole arvioitu kuten myyntiluvallisilla valmisteilla eikä niillä ole viranomaisen hyväksymää käyttöaihetta. Myyntilupaviranomainen ei

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 624/2020 vp

myöskään ole tehnyt arviota niiden määräämis- ja toimittamishdoista vastaavasti kuin myyntiluvallisista valmisteista. Fimea voi erityisistä sairaanhoidollisista syistä yksittäistapauksissa myöntää luvan luovuttaa kulutukseen sellaisen lääkevalmisteeseen, jolla ei ole Suomessa myyntilupaa. Fimea myönsi eläinperäisille kilpirauhasvalmisteille 1 350 erityislupaa ja trijodityroniinivalmisteille 2 050 erityislupaa vuonna 2018. Eri kilpirauhaslääkkeitä on siten saatavissa ja suomalaisissa lääketieteellisissä julkaisuissa on viime vuosina ollut runsaasti artikkeleita liittyen kilpirauhavaajaatoiminnan hoitoon.

Terveydenhuollon ammattihenkilöitä valvovat alueellisesti aluehallintovirastot ja valtakunnallisesti Valvira. Mikäli terveydenhuollon ammattihenkilön ammattitoiminnassa havaitaan puutteita tai virheellisyyksiä, seuraamuksena voi olla hallinnollinen ohjaus, kirjallinen varoitus, ammatinharjoittamisoikeuden rajoittaminen, ammatinharjoittamisoikeuden poistaminen tai ammattinimikkeen käytön kieltäminen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta käsittelee ja ratkaisee asiat, joissa puututaan ammatinharjoittamisoikeuteen tai nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikkeen käyttöoikeuteen, palautetaan aikaisemmin rajoitettuja tai poistettuja oikeuksia tai annetaan kirjallinen varoitus. Valviran määräämä esittelijä vastaa käsiteltävänä olevan asian asianmukaisesta ja riittävästä selvittämisestä ja päätösesityksen laatimisesta. Tarvittaessa esittelijä pyytää asiantuntijalausuntoa Valviran pysyvältä asiantuntijalta tai muulta asiantuntijalta. Valvontalautakunnan asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä on säädetty valtioneuvoston asetuksella (676/2008). Lautakunnassa on puheenjohtaja, joka on Valviran virkamies ja viisi muuta jäsentä. Jäsenistä yhden tulee edustaa lääketieteellistä, yhden oikeustieteellistä ja yhden sosiaalihuollon asiantuntemusta ja yhden sitä ammattialaa, jonka harjoittajaa koskeva asia kulloinkin on käsiteltävänä. Lautakunnassa on sosiaali- ja terveysministeriötä edustava jäsen. Eri ammattialoja edustavista jäsenistä Valvira pyytää esitykset kyseisiltä ammattialoilta. Nimeämispäätös ammattialoja edustavine jäsenineen on varsin laaja ja Valvira kokoaa esityksen sosiaali- ja terveysministeriön päätettäväksi.

Lautakunnassa esittelijät ja jäsenet toimivat virkavastuulla. Valvonta-asian käsittelyn eri vaiheita on käsitelty aikaisemmin kirjallisiin kysymyksiin KKV 206/2019 ja KKV 359/2020 annetussa vastauksissa. Yleisten hallinto-oikeudellisten periaatteiden ohella ammattihenkilön oikeusturvaa toteuttaa myös oikeus hakea muutosta valvontalautakunnan päätökseen hallinto-oikeudelta ja viime kädessä korkeimmalta hallinto-oikeudelta, mikälin se antaa luvan.

Sosiaali- ja terveysministeriö on aloittanut keväällä 2020 pyöreän pöydän keskustelun, jossa on käsitelty kilpirauhaspotilaiden hoitoa ja siihen liittyen T3 –kilpirauhashormonin käyttöä. Keskusteluun on osallistunut potilasjärjestöjen edustajia sekä kilpirauhaspotilaille hoitoa antavia lääkäreitä. Tarkoitus on että tämä kehittämistyö jatkuu syksyn aikana.

Helsingissä 23.9.2020

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru